

ÅRLIG TILLSTÅNDSKONTROLL AV LEKREDSKAP

2014-03-14

Gamla Skolan Mölltorp

Tillståndskontrollen utförd i enlighet med Svensk Standard - SS-EN 1176:2008, Plan- & Bygglagen (SFS 1987:10)

Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451), Boverkets byggregler (BBR 15) och Ordningslagen (1993:1617).

Ca fl

Det övergripande syftet med standarden för lekredskap - SS-EN 1176:2008 - är att begränsa risken för olycksfall. En standard har också som syfte att försöka beskriva de lekredskap som är kända på marknaden. En standard kan dock inte innefatta alla varianter av de typer av lekredskap som beskrivs.

Barn är egna små individer

Vi vuxna måste ge dem stöd och hjälp i de fall deras intellekt eller kroppsliga färdigheter inte har nått den utvecklingsnivå som krävs för att de ska kunna lösa uppgifterna på egen hand. Varje gång det föreligger en säkerhetsrisk som barn inte kan uppfatta, måste vi vuxna finnas på plats. Men, vi måste emellertid vara medvetna om att barn behöver ett visst mått av frihet för att kunna skaffa sig egna erfarenheter och få möjlighet att utvecklas till självmedvetna och självständiga individer. Så mycket säkerhet som krävs, så mycket frihet som möjligt är nog bra ledord vid utformning av lekplatser.

Bakgrund till EN 1176 – Lekredskap

Säkerheten för lekande barn på lekplatser utomhus, på och med lekredskap, är sedan decennier tillbaka ett viktigt område för skadeprevention. I Sverige tog man därför fram en standard redan 1988 som bygger på den tyska normen DIN 7926. För att skapa en enhetlig europeisk standard ersattes den gamla svenska standarden 1999 av EN 1176 och 1177. Dessa har i sin tur reviderats (2008) till EN 1176:2008 – lekredskap och EN 1177:2008 - stötdämpande underlag

EN 1176 och EN 1177 - europeisk standard

Det finns många uppfattningar om standarden EN 1176:2008 och EN 1177:2008 som felaktigt också omnämns som EU-regler. Låt oss därför först och främst slå fast att denna standard inte är något som kommer från EU parlamentet i Bryssel utan är en standard framtagen av det europeiska standardiseringsinstitutet CEN (Comité Européen de Normalisation), som visserligen också har sitt säte i Bryssel, där Sverige är medlem sedan många år genom SIS (Swedish Standard Institut). CEN har ett omfattande regelsystem som bestämmer hur arbetet ska utföras. Överläggningar om innehållet i standarden sker i arbetsgrupper vars resultat presenteras för den tekniska kommittén i CEN för avstämning. Efter godkännandet publicerar CEN standarderna på de tre officiella språken tyska, engelska och franska för offentliggörande i medlemsländerna. EN 1176 och 1177 har tagits fram av den tekniska kommittén 136 - underkommitté 1 (CEN/TC 136/SC 1 - Childrens Playgrounds Equipment) och dess arbetsgrupper. I Sverige bedrivs arbetet inom SIS tekniska kommitté 379. I denna kommitté finns representanter från Konsumentverket, certifieringsorgan, tillverkare samt några besiktningmän för lekredskap.

Rättslig innebörd

Standarder är tekniska regler som i princip fungerar som rekommendationer och vars användning därför är frivilliga. De kan dock bli bindande genom avtal och lagstiftning något som gäller i Sverige genom Produktsäkerhetslagen.

Nationella säkerhetsstandarder är samtidigt måttstocken för Artikel 100 i EEG-fördraget som måste gälla för lanserade produkter. EU-direktiven anger de rättsliga ramar och de väsentliga krav som konkretiserats av de listade (harmoniserade) europeiska standarder. Dessa tekniska specifikationer måste därför i princip följas. Vid avvikelser från en standard åligger det tillverkaren att bevisa att produkten trots allt uppfyller grundläggande säkerhetskrav.

Den 1 juli 1996 utvidgades Produktsäkerhetslagen (PSL) till att även omfatta varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten. I och med detta likställs den som tillhandahåller en produkt med tillverkaren. Ett exempel på detta är lekredskap på en offentlig lekplats.

I och med lagtextens formulering "tillhandahålls" har det därför ingen betydelse när lekredskapet tillverkades eller monterades utan det är tidpunkten för användandet som är relevant. Att barn särskilt ska uppmärksammas är en grundläggande tanke med lagstiftningen vilket också framgår på flera ställen i förarbetena till lagtexten.

EN 1176:2008 och 1177:2008 är en säkerhetsstandard (gällande lekredskap) som har utarbetats av CEN. Sverige, som medlem i CEN, har förpliktat sig att följa kraven i kommitténs bestämmelser och har gett denna europeiska standard status som nationell standard den 1 januari 2009.

Med tillämpning av Produktsäkerhetslagen ska alltså varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten uppfylla nationell standard vid tidpunkt för användandet. Därmed gäller även detta för lekredskap och oavsett när lekredskapen tillverkades eller uppfördes.

Produktsäkerhetslagen, PSL, är inte tillämplig i de fall där det brister i skötsel och underhåll eller där lekredskapet genom förslitning, vandalisering eller av ålder har tjänat ut. Här kommer i stället Plan- och Bygglagen in. I Plan- och Bygglagens kapitel 3 paragraf 15- 18 finns de lagar som styr vad gäller planering och underhåll av lekplats och lekredskap.

Även Ordningslagen 3:e kapitel berättar om vikten att avhjälpa fel och brister utan oskäligt dröjsmål på byggnader, ställningar och liknande anordningar där risk för skada på personer eller egendom kan föreligga.

Produktcertifierade lekredskap

De flesta tillverkare utvecklar och konstruerar lekredskapen med säkerhet och pålitlighet som övergripande mål. De allra flesta tillverkare låter därför testa sina lekredskap av något certifieringsinstitut, vanligen TÜV (Technischer Überwachungsverein) i Tyskland, som utfärdar ett certifikat på att lekredskapet uppfyller den standard som gäller vid leveranstillfället (från och med juli 2008 - SS-EN 1176:2008) vilket också är ett av standardens krav (SS-EN 1176-1:6.1.3). Men, för att redskapets högsta säkerhetsnivå och funktion ska upprätthållas måste också redskapet besiktas och underhållas. Tillverkarens garantier och tillhörande certifikat gäller också endast under förutsättning att lekredskapet monteras och underhålls enligt tillverkarens anvisningar.

Fallunderlag – Fallutrymme

Alla lekredskap ska ha ett fallutrymme. Detta utrymme ska vara fritt från hinder (med undantag av lekredskapet) som går att skada sig på eller att snubbla över. Fallutrymmets utbredning är beroende av vilken typ av lekredskap som finns på den aktuella platsen. Fallutrymmets utbredning är också beroende av fallhöjd. Det finns en mängd olika materialer som lämpar sig som stötdämpande underlag i fallytorna eller islagsytorna som de också kallas. Det vanligaste materialet som används i Sverige är sand av olika kvaliteter. En del bark och flis lämpar sig också alldeles utmärkt. Dessa typer av material i fallytan kallas oftast för lösfilfnadsmaterial och ska vara mellan 300-400 mm tjockt beroende av fallhöjd. En välskött gräsmatta kan också lämpa sig som stötdämpande fallskydd upp till en fallhöjd av 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmeringsmatta av gummi. Konstgräs med en stötdämpande s.k. shockpad, gummimattor, även platsgjuten sk. Wet Pour, av rätt kvalitet är alldeles utmärkta som fallskyddsunderlag. Alla dessa fallskyddsunderlag har ett gemensamt och det är att de måste underhållas på rätt sätt för att fungera som stötdämpande underlag. Vid min bedömning av lösfilfnadsmaterial (oftast sand/grus) så sätter jag alltid minst en kod 4 (rekommenderad säkerhetsåtgärd som ej omfattas av standarden) anmärkning även om underlaget vid besiktningstillfället är bra. Sand som stötabsoberande material i fallytor kräver alltid underhåll som rensning, luckring, städning m.m. Nedfallande löv ombildas till jord som sedan binder sanden till en hård massa. I de allra flesta fall är det alltså ingen risk för skada. Men det är viktigt att skötsel av det stötdämpande underlaget kommer in i drift- och underhållsplanen med rutinmässiga åtgärder som följd. Sanden, som ska vara strid och tvättat, ska vara av fraktion (kornstorlek) 0,2/2,0 mm eller 2,0/6 mm och ska vara tvättad, dvs fri från lerpartiklar. Rätt sand och rätt tjocklek fungerar utmärkt som fallunderlag för alla typer av lekredskap. Gräsmatta har betydligt sämre stötabsoberande förmåga men, en rätt skött gräsmatta kan fungera som stötdämpande underlag där fallhöjden inte överstiger 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmering av gummi. Gummimattor och platsgjuten gummimatta är kanske de bästa underlagen i fallytorna eftersom de även möjliggör för rörelsehindrade personer att röra sig på lekytan. Ett bra alternativ är också konstgräs som med en sk. shockpad är lämplig för fallhöjder upp till 3 meter. All stötdämpande underlag måste underhållas på rätt sätt och detta gäller naturligtvis även fallskyddsmattor av gummi och platsgjuten gummi. Sand och grus samlas lätt på detta underlag som därför måste underhållas (sopas) regelbundet så att dess stötdämpande förmåga inte försämras.

Inte bara lekredskap

I dagens standard - SS-EN 1176:2008 - är det inte bara de självklara lekredskapen som ska granskas. Allt som är installerat som lekredskap omfattas av standarden och ska därför kontrolleras. I den utökade kontrollen (tilläggs tjänst) besiktas i stort sätt allt som finns inom lekområdet och som av barn kan upplevas och framför- allt användas som lekredskap ska uppfylla standardens krav. Det kan vara klättervänliga träd, staket, piskställningar, möbler och annat. Det finns många olika typer av dagvattenbrunnar, och för alla brunnar inom tätort eller i närhet av skolor/förskolor eller andra områden där barn kan tänkas vistas måste brunnar vara antingen låsta eller utrustade med fallskydd, endast brunnar med en diameter under 100 mm behöver ej vara låst eller utrustad med fallskydd. Vid lekplatser finns det ibland också vägar och cykelbanor mm som kan utgöra en fara som små barn inte kan förutse. Här gäller det att hitta lösningar som kan förhindra att barnen kommer ut i trafiksituationer som de ej kan klara av. Det är därför viktigt att planteringar, häckar, buskage nära in och utgångar till lekplatser sköts så att man lätt kan se när barn passerar in eller ut från lekplatsen eller fritidsområdet.

Egenbyggda lekredskap

"Hemmabyggda" lekredskap uppfyller sällan de hårt ställda kraven i standarden – SSEN 1176:2008 – beträffande stabilitet, hållfasthet, belastningskrav eller materialval. Oftast syns också otillåtna öppningar där barnen lätt kan fastna med huvud eller andra kroppsdelar vilket kan medföra allvarliga skador som följd. Tänk på att som markägare är man, enligt Produktsäkerhetslagen (PSL), ytterst ansvarig att lekredskapen och att lekplatsen uppfyller standardens krav. För att vara säker på att lekredskapen uppfyller standardens krav bör ägaren (den som tillhandahåller "lek") vara förvisad om att lekredskapen har gällande certifiering.

Åtgärdande av felen

För att kunna utföra reparationer med protokollet som underlag krävs en mycket ingående kunskap om gällande regelverk - SS-EN 1176:2008 - och det är av största vikt att man inte utför reparationer om man inte är helt säker på att inga andra fel kan uppstå som en följd av reparationen som utförs. Det är inte ovanligt att ett allvarligare fel blir följden av små reparationer som är gjorda i största välmening. Det är viktigt att känna till att den som utför en reparation eller en ändring av ett redskap också tar på sig ett konstruktionsansvar i anslutning till reparationsarbeten. Finns det reservdelar så använd original delar, det skall gå att få tag på reservdelar 10 år efter att en produkt slutat att tillverkas och säljas. Fråga leverantören av redskapen eller Besiktningförrättaren om råd. Kräv av den entreprenör Ni anlitar att dess personal har rätt kunskapsnivå för att utföra arbeten, detta gäller givetvis också om ni utför arbetet i egen regi. Ni, som

Årlig tillståndskontroll av lekredskap

ägare till lekplatsen, är ansvariga, enligt Produktsäkerhetslagen, att lekredskapen uppfyller den nu gällande standard, SS-EN 1176:2008 samt enligt Plan och Bygglagen, att lekplatsen sköts på ett bra sätt. Tyvärr blir många fel och även fel av allvarlig karaktär inbyggda från början på många lekplatser på grund av att monteringspersonalen saknar rätt kompetens för arbetet.

Drift och underhållsplaner

Lekredskap måste underhållas precis som allt annat som är utsatt för vädrets makter. Lekredskap av trä måste målas och/eller oljas enligt tillverkarens rekommendationer för att inte torka ut eller bli angripna av röta. Rörliga delar ska smörjas med vissa intervaller. Slitna komponenter ska bytas. Bult- och skruvförband måste ses över. Var alltid noga med att följa tillverkarens anvisningar! Det skall alltid finnas en drift och underhållsplan inom den organisation som förvaltar lekplatsen. Det är av största vikt att all tillsyn och besiktning samt utförda åtgärder finns dokumenterat i en drift och underhållsplan. Beroende på var lekplatsen ligger och hur frekventerad lekplatsen är och givetvis även vilken typ av redskap som finns så ska varje lekplats ha en individuellt anpassad drift- och underhållsplan. Det bör även finnas en skylt i anslutning till lekplatsen som talar om vem som äger och förvaltar lekplatsen som folk kan vända sig till vid exempelvis skadegörelse på lekutrustningen. Bra information kan vara telefonnummer till SOS-ALARM vid nödläge samt adressen där lekplatsen är belägen.

Gamla Skolan Mölltorp

Tillståndskontrollen genomförd 2014-03-14

Finns drift och underhållsplan	Ja ☐	Nej ☒
Finns hänvisningsskylt	Ja ☐	Nej ☒
Har siktanalys gjorts	Ja ☐	Nej ☒
Har HIC-prov genomförts	Ja ☐	Nej ☐

Följande klassning av fel har gjorts:

- A** Fel som kan medföra risk för allvarlig skada.
alternativt
 Fel som kan medföra stor risk för mindre skada.
 Åtgärd krävs omedelbart.
- B** Fel som kan medföra mindre risk för mindre skada.
 alternativt
 Fel som kan medföra stor risk för liten skada.
 Åtgärd bör vidtagas snarast.
- C** Fel som kan medföra liten risk för mindre skada.
 alternativt
 Fel som kan medföra mindre risk för liten skada.
 Normalt bör åtgärd vidtagas vid periodiskt underhåll.

Tillståndskontrollens omfattning:

Kontrollen omfattar lekredskapen på följande sidor och består av en visuell kontroll av stördämpande underlag och lekredskap för att fastställa redskapets tillstånd ur säkerhetssynpunkt vid tidpunkten för kontrollen.

Tillståndskontroll är utförd av

Christer Hoff
 Karlsborgs Camping AB
 Skatstigen 7
 546 33 Karlsborg
 Telefon: 070-994 64 55

OBSERVERA! Detta är en kontroll av lekredskapens kondition och tillstånd ur säkerhetssynpunkt och ger därför inga direktiv om hur eventuella fel eller brister ska åtgärdas.

Gamla Skolan Mölltorp

Lekplatsen består av följande lekredskap

Typ av lekredskap

Klätterredskap med rutsch

Fabrikat¹

Lappset

Tillverkningsår²

2010

1. Där det har varit möjligt utan vidare utredning.
2. Där vi har kunnat fastställa tillverkningsår eller gjort en bedömning.

Anm Fel/Brist

Standard SS-EN Kod

1 Risk för fallskada

1 Skarp, vass asfaltskant vid entrén till lekplatsen

1176-1:1.4.2.8.5 B

Klätterredskap med rutsch

[Klicka här för att ange text.](#)

[Klicka här för att ange text.](#)

ÅRLIG TILLSTÅNDSKONTROLL AV LEKREDSKAP

2014-03-14

Centralskolan Mölltorp

Tillståndskontrollen utförd i enlighet med Svensk Standard - SS-
EN 1176:2008, Plan- & Bygglagen (SFS 1987:10)

Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451), Boverkets byggregler
(BBR 15) och Ordningslagen (1993:1617).

Ca H

Det övergripande syftet med standarden för lekredskap - SS-EN 1176:2008 - är att begränsa risken för olycksfall. En standard har också som syfte att försöka beskriva de lekredskap som är kända på marknaden. En standard kan dock inte innefatta alla varianter av de typer av lekredskap som beskrivs.

Barn är egna små individer

Vi vuxna måste ge dem stöd och hjälp i de fall deras intellekt eller kroppsliga färdigheter inte har nått den utvecklingsnivå som krävs för att de ska kunna lösa uppgifterna på egen hand. Varje gång det föreligger en säkerhetsrisk som barn inte kan uppfatta, måste vi vuxna finnas på plats. Men, vi måste emellertid vara medvetna om att barn behöver ett visst mått av frihet för att kunna skaffa sig egna erfarenheter och få möjlighet att utvecklas till självmedvetna och självständiga individer. Så mycket säkerhet som krävs, så mycket frihet som möjligt är nog bra ledord vid utformning av lekplatser.

Bakgrund till EN 1176 – Lekredskap

Säkerheten för lekande barn på lekplatser utomhus, på och med lekredskap, är sedan decennier tillbaka ett viktigt område för skadeprevention. I Sverige tog man därför fram en standard redan 1988 som bygger på den tyska normen DIN 7926. För att skapa en enhetlig europeisk standard ersattes den gamla svenska standarden 1999 av EN 1176 och 1177. Dessa har i sin tur reviderats (2008) till EN 1176:2008 – lekredskap och EN 1177:2008 - stötdämpande underlag

EN 1176 och EN 1177 - europeisk standard

Det finns många uppfattningar om standarden EN 1176:2008 och EN 1177:2008 som felaktigt också omnämns som EU-regler. Låt oss därför först och främst slå fast att denna standard inte är något som kommer från EU parlamentet i Bryssel utan är en standard framtagen av det europeiska standardiseringsinstitutet CEN (Comité Européen de Normalisation), som visserligen också har sitt säte i Bryssel, där Sverige är medlem sedan många år genom SIS (Swedish Standard Institut). CEN har ett omfattande regelsystem som bestämmer hur arbetet ska utföras. Överläggningar om innehållet i standarden sker i arbetsgrupper vars resultat presenteras för den tekniska kommittén i CEN för avstämning. Efter godkännandet publicerar CEN standarderna på de tre officiella språken tyska, engelska och franska för offentliggörande i medlemsländerna. EN 1176 och 1177 har tagits fram av den tekniska kommittén 136 - underkommitté 1 (CEN/TC 136/SC 1 - Childrens Playgrounds Equipment) och dess arbetsgrupper. I Sverige bedrivs arbetet inom SIS tekniska kommitté 379. I denna kommitté finns representanter från Konsumentverket, certifieringsorgan, tillverkare samt några besiktningmän för lekredskap.

Rättslig innebörd

Standarder är tekniska regler som i princip fungerar som rekommendationer och vars användning därför är frivilliga. De kan dock bli bindande genom avtal och lagstiftning något som gäller i Sverige genom Produktsäkerhetslagen.

Nationella säkerhetsstandarder är samtidigt måttstocken för Artikel 100 i EEG-fördraget som måste gälla för lanserade produkter. EU-direktiven anger de rättsliga ramar och de väsentliga krav som konkretiserats av de listade (harmoniserade) europeiska standarder. Dessa tekniska specifikationer måste därför i princip följas. Vid avvikelser från en standard åligger det tillverkaren att bevisa att produkten trots allt uppfyller grundläggande säkerhetskrav.

Den 1 juli 1996 utvidgades Produktsäkerhetslagen (PSL) till att även omfatta varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten. I och med detta likställs den som tillhandahåller en produkt med tillverkaren. Ett exempel på detta är lekredskap på en offentlig lekplats.

I och med lagtextens formulering "tillhandahålls" har det därför ingen betydelse när lekredskapet tillverkades eller monterades utan det är tidpunkten för användandet som är relevant. Att barn särskilt ska uppmärksammas är en grundläggande tanke med lagstiftningen vilket också framgår på flera ställen i förarbetena till lagtexten.

EN 1176:2008 och 1177:2008 är en säkerhetsstandard (gällande lekredskap) som har utarbetats av CEN. Sverige, som medlem i CEN, har förpliktat sig att följa kraven i kommitténs bestämmelser och har gett denna europeiska standard status som nationell standard den 1 januari 2009.

Med tillämpning av Produktsäkerhetslagen ska alltså varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten uppfylla nationell standard vid tidpunkt för användandet. Därmed gäller även detta för lekredskap och oavsett när lekredskapen tillverkades eller uppfördes.

Produktsäkerhetslagen, PSL, är inte tillämplig i de fall där det brister i skötsel och underhåll eller där lekredskapet genom förslitning, vandalisering eller av ålder har tjänat ut. Här kommer i stället Plan- och Bygglagen in. I Plan- och Bygglagens kapitel 3 paragraf 15- 18 finns de lagar som styr vad gäller planering och underhåll av lekplats och lekredskap.

Även Ordningenslagen 3:e kapitel berättar om vikten att avhjälpa fel och brister utan oskäligt dröjsmål på byggnader, ställningar och liknande anordningar där risk för skada på personer eller egendom kan föreligga.

Produktcertifierade lekredskap

De flesta tillverkare utvecklar och konstruerar lekredskapen med säkerhet och pålitlighet som övergripande mål. De allra flesta tillverkare låter därför testa sina lekredskap av något certifieringsinstitut, vanligen TÜV (Technischer Überwachungsverein) i Tyskland, som utfärdar ett certifikat på att lekredskapet uppfyller den standard som gäller vid leveranstillfället (från och med juli 2008 - SS-EN 1176:2008) vilket också är ett av standardens krav (SS-EN 1176-1:6.1.3). Men, för att redskapets högsta säkerhetsnivå och funktion ska upprätthållas måste också redskapet besiktas och underhållas. Tillverkarens garantier och tillhörande certifikat gäller också endast under förutsättning att lekredskapet monteras och underhålls enligt tillverkarens anvisningar.

Fallunderlag – Fallutrymme

Alla lekredskap ska ha ett fallutrymme. Detta utrymme ska vara fritt från hinder (med undantag av lekredskapet) som går att skada sig på eller att snubbla över. Fallutrymmets utbredning är beroende av vilken typ av lekredskap som finns på den aktuella platsen. Fallutrymmets utbredning är också beroende av fallhöjd. Det finns en mängd olika materialer som lämpar sig som stötdämpande underlag i fallytorna eller islagsytorna som de också kallas. Det vanligaste materialet som används i Sverige är sand av olika kvaliteter. En del bark och flis lämpar sig också alldeles utmärkt. Dessa typer av material i fallytan kallas oftast för lösfilfnadsmaterial och ska vara mellan 300-400 mm tjockt beroende av fallhöjd. En välskött gräsmatta kan också lämpa sig som stötdämpande fallskydd upp till en fallhöjd av 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmeringsmatta av gummi. Konstgräs med en stötdämpande s.k. shockpad, gummimattor, även platsgjuten sk. Wet Pour, av rätt kvalitet är alldeles utmärkta som fallskyddsunderlag. Alla dessa fallskyddsunderlag har ett gemensamt och det är att de måste underhållas på rätt sätt för att fungera som stötdämpande underlag. Vid min bedömning av lösfilfnads material (oftast sand/grus) så sätter jag alltid minst en kod 4 (rekommenderad säkerhetsåtgärd som ej omfattas av standarden) anmärkning även om underlaget vid besiktningstillfället är bra. Sand som stötabsoberande material i fallytor kräver alltid underhåll som rensning, luckring, städning m.m. Nedfallande löv ombildas till jord som sedan binder sanden till en hård massa. I de allra flesta fall är det alltså ingen risk för skada. Men det är viktigt att skötsel av det stötdämpande underlaget kommer in i drift- och underhållsplanen med rutinmässiga åtgärder som följd. Sanden, som ska vara strid och tvättat, ska vara av fraktion (kornstorlek) 0,2/2,0 mm eller 2,0/6 mm och ska vara tvättad, dvs fri från lerpartiklar. Rätt sand och rätt tjocklek fungerar utmärkt som fallunderlag för alla typer av lekredskap. Gräsmatta har betydligt sämre stötabsoberande förmåga men, en rätt skött gräsmatta kan fungera som stötdämpande underlag där fallhöjden inte överstiger 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmering av gummi. Gummimattor och platsgjuten gummimatta är kanske de bästa underlagen i fallytorna eftersom de även möjliggör för rörelsehindrade personer att röra sig på lekytan. Ett bra alternativ är också konstgräs som med en sk. shockpad är lämplig för fallhöjder upp till 3 meter. All stötdämpande underlag måste underhållas på rätt sätt och detta gäller naturligtvis även fallskyddsmattor av gummi och platsgjuten gummi. Sand och grus samlas lätt på detta underlag som därför måste underhållas (sopas) regelbundet så att dess stötdämpande förmåga inte försämras.

Inte bara lekredskap

I dagens standard - SS-EN 1176:2008 - är det inte bara de självklara lekredskapen som ska granskas. Allt som är installerat som lekredskap omfattas av standarden och ska därför kontrolleras. I den utökade kontrollen (tilläggs tjänst) besiktas i stort sätt allt som finns inom lekområdet och som av barn kan upplevas och framför- allt användas som lekredskap ska uppfylla standardens krav. Det kan vara klättervänliga träd, staket, piskställningar, möbler och annat. Det finns många olika typer av dagvattenbrunnar, och för alla brunnar inom tätort eller i närhet av skolor/förskolor eller andra områden där barn kan tänkas vistas måste brunnar vara antingen låsta eller utrustade med fallskydd, endast brunnar med en diameter under 100 mm behöver ej vara låst eller utrustad med fallskydd. Vid lekplatser finns det ibland också vägar och cykelbanor mm som kan utgöra en fara som små barn inte kan förutse. Här gäller det att hitta lösningar som kan förhindra att barnen kommer ut i trafiksituationer som de ej kan klara av. Det är därför viktigt att planteringar, häckar, buskage nära in och utgångar till lekplatser sköts så att man lätt kan se när barn passerar in eller ut från lekplatsen eller fritidsområdet.

Egenbyggda lekredskap

"Hemmabyggda" lekredskap uppfyller sällan de hårt ställda kraven i standarden – SSEN 1176:2008 – beträffande stabilitet, hållfasthet, belastningskrav eller materialval. Oftast syns också oöppnade öppningar där barnen lätt kan fastna med huvud eller andra kroppsdelar vilket kan medföra allvarliga skador som följd. Tänk på att som markägare är man, enligt Produktsäkerhetslagen (PSL), ytterst ansvarig att lekredskapen och att lekplatsen uppfyller standardens krav. För att vara säker på att lekredskapen uppfyller standardens krav bör ägaren (den som tillhandahåller "lek") vara förvisad om att lekredskapen har gällande certifiering.

Åtgärdande av felen

För att kunna utföra reparationer med protokollet som underlag krävs en mycket ingående kunskap om gällande regelverk - SS-EN 1176:2008 - och det är av största vikt att man inte utför reparationer om man inte är helt säker på att inga andra fel kan uppstå som en följd av reparationen som utförs. Det är inte ovanligt att ett allvarligare fel blir följden av små reparationer som är gjorda i största välmening. Det är viktigt att känna till att den som utför en reparation eller en ändring av ett redskap också tar på sig ett konstruktionsansvar i anslutning till reparationsarbeten. Finns det reservdelar så använd original delar, det skall gå att få tag på reservdelar 10 år efter att en produkt slutat att tillverkas och säljas. Fråga leverantören av redskapen eller Besiktningförrättaren om råd. Kräv av den entreprenör Ni anlitar att dess personal har rätt kunskapsnivå för att utföra arbeten, detta gäller givetvis också om ni utför arbetet i egen regi. Ni, som

ägare till lekplatsen, är ansvariga, enligt Produktsäkerhetslagen, att lekredskapen uppfyller den nu gällande standard, SS-EN 1176:2008 samt enligt Plan och Bygglagen, att lekplatsen sköts på ett bra sätt. Tyvärr blir många fel och även fel av allvarlig karaktär inbyggda från början på många lekplatser på grund av att monteringspersonalen saknar rätt kompetens för arbetet.

Drift och underhållsplaner

Lekredskap måste underhållas precis som allt annat som är utsatt för vädrets makter. Lekredskap av trä måste målas och/eller oljas enligt tillverkarens rekommendationer för att inte torka ut eller bli angripna av röta. Rörliga delar ska smörjas med vissa intervaller. Slitna komponenter ska bytas. Bult- och skruvförband måste ses över. Var alltid noga med att följa tillverkarens anvisningar! Det skall alltid finnas en drift och underhållsplan inom den organisation som förvaltar lekplatsen. Det är av största vikt att all tillsyn och besiktning samt utförda åtgärder finns dokumenterat i en drift och underhållsplan. Beroende på var lekplatsen ligger och hur frekventerad lekplatsen är och givetvis även vilken typ av redskap som finns så ska varje lekplats ha en individuellt anpassad drift- och underhållsplan. Det bör även finnas en skylt i anslutning till lekplatsen som talar om vem som äger och förvaltar lekplatsen som folk kan vända sig till vid exempelvis skadegörelse på lekutrustningen. Bra information kan vara telefonnummer till SOS-ALARM vid nödläge samt adressen där lekplatsen är belägen.

Centralskolan Mölltorp

Tillståndskontrollen genomförd 2014-03-14

Finns drift och underhållsplan	Ja ☐	Nej ☒
Finns hänvisningsskylt	Ja ☐	Nej ☒
Har siktanalys gjorts	Ja ☐	Nej ☒
Har HIC-prov genomförts	Ja ☐	Nej ☒

Följande klassning av fel har gjorts:

- A** Fel som kan medföra risk för allvarlig skada.
alternativt
Fel som kan medföra stor risk för mindre skada.
Åtgärd krävs omedelbart.
- B** Fel som kan medföra mindre risk för mindre skada.
alternativt
Fel som kan medföra stor risk för liten skada.
Åtgärd bör vidtagas snarast.
- C** Fel som kan medföra liten risk för mindre skada.
alternativt
Fel som kan medföra mindre risk för liten skada.
Normalt bör åtgärd vidtagas vid periodiskt underhåll.

Tillståndskontrollens omfattning:

Kontrollen omfattar lekredskapen på följande sidor och består av en visuell kontroll av stördämpande underlag och lekredskap för att fastställa redskapets tillstånd ur säkerhetssynpunkt vid tidpunkten för kontrollen.

Tillståndskontroll är utförd av

Christer Hoff
Karlsborgs Camping AB
Skatstigen 7
546 33 Karlsborg
Telefon: 070-994 64 55

OBSERVERA! Detta är en kontroll av lekredskapens kondition och tillstånd ur säkerhetssynpunkt och ger därför inga direktiv om hur eventuella fel eller brister ska åtgärdas.

Centralskolan Mölltorp

Lekplatsen består av följande lekredskap

Typ av lekredskap	Fabrikat ¹	Tillverkningsår ²
Klättervägg	-	-
Kompisgunga	Slottsbro	2005
Piruetter	Kompan	2005
3-pl gungställning	Hags	-
2-pl gungställning (1)	-	-
2-pl gungställning (2)	-	-
Balansbom	-	-
Balansbana	-	-
Klätterstockar	-	-
Vippgunga Typ 1	-	-

1. Där det har varit möjligt utan vidare utredning.
2. Där vi har kunnat fastställa tillverkningsår eller gjort en bedömning.

Klättervägg

Vippunga Typ 1

Piruetter

Anm	Fel/Brist	Skaderisk	Standard SS-EN	Kod
1	Otillräten fallhöjd	Risk för fallskada	1176-1:4.2.8.1	A
2	Produktskyilt saknas			
1	Hårt underlag i fallytan	Risk för fallskada	1176-1:4.2.8.5	C
2	Produktskyilt saknas			
1	Glepp, instabil		1176-7:8.2.6	C
2	Produktskyilt saknas			

Ca H

Anm Fel/Brist Standard SS-EN Kod Skaderisk

1 Produktskytt saknas

Balansbom

3-pl gungställning

2-pl gungställning (1)

1 Otillräcklig utbredning av stötdämpande material i fallytan. Risk för fallskada 1176-1:4.2.8.2.4 B
 2 Hårt underlag i fallytan Risk för fallskada 1176-1:4.2.8.5 B
 3 Produktskytt saknas

1 Otillräcklig utbredning av stötdämpande material i fallytan. Risk för fallskada 1176-1:4.2.8.2.4 B
 2 Hårt underlag i fallytan Risk för fallskada 1176-1:4.2.8.5 B
 3 Produktskytt saknas

Ca H

2-pl gungställning (2)

Kompisgunga

Balansbana

Anm	Fel/Brist	Skaderisk	Standard SS-EN	Kod
1	Otillräcklig utbredning av stötdämpande material i fallytan.	Risk för fallskada	1176-1:4.2.8.2.4	B
2	Hårt underlag i fallytan	Risk för fallskada	1176-1:4.2.8.5	B
3	Produktskytt saknas			
4	Bristande underhåll, målning			

1 Produktskytt saknas

1 Produktskytt saknas

CAH

Klätterstockar

Anm	Fel/Brist	Skaderisk	Standard SS-EN	Kod
1	Otillåtna V-formade öppningar	Risk att fastna med fot, arm, hand, huvud	1176-1:4.2.7.1	A
2	Otillåtna öppningar	Risk att fastna med kläder	1176-1:4.2.7.3	A
3	Otillåtna öppningar	Risk att fastna med fot	1176-1:4.2.7.5	B
4	Produktskyllt saknas			

Detta är inget lekredskap enligt Europeisk standard men eftersom redskapet befinner sig inne på lekområdet måste en viss säkerhetsnivå upprätthållas.

Klicka här för att ange text.

ÅRLIG TILLSTÅNDSKONTROLL AV LEKREDSKAP

2014-03-14

Kvarnbäckens förskola Mölltorp

Tillståndskontrollen utförd i enlighet med Svensk Standard - SS-
EN 1176:2008, Plan- & Bygglagen (SFS 1987:10)
Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451), Boverkets byggregler
(BBR 15) och Ordningslagen (1993:1617).

Ca H

Det övergripande syftet med standarden för lekredskap - SS-EN 1176:2008 - är att begränsa risken för olycksfall. En standard har också som syfte att försöka beskriva de lekredskap som är kända på marknaden. En standard kan dock inte innefatta alla varianter av de typer av lekredskap som beskrivs.

Barn är egna små individer

Vi vuxna måste ge dem stöd och hjälp i de fall deras intellekt eller kroppsliga färdigheter inte har nått den utvecklingsnivå som krävs för att de ska kunna lösa uppgifterna på egen hand. Varje gång det föreligger en säkerhetsrisk som barn inte kan uppfatta, måste vi vuxna finnas på plats. Men, vi måste emellertid vara medvetna om att barn behöver ett visst mått av frihet för att kunna skaffa sig egna erfarenheter och få möjlighet att utvecklas till självmedvetna och självständiga individer. Så mycket säkerhet som krävs, så mycket frihet som möjligt är nog bra ledord vid utformning av lekplatser.

Bakgrund till EN 1176 – Lekredskap

Säkerheten för lekande barn på lekplatser utomhus, på och med lekredskap, är sedan decennier tillbaka ett viktigt område för skadeprevention. I Sverige tog man därför fram en standard redan 1988 som bygger på den tyska normen DIN 7926. För att skapa en enhetlig europeisk standard ersattes den gamla svenska standarden 1999 av EN 1176 och 1177. Dessa har i sin tur reviderats (2008) till EN 1176:2008 – lekredskap och EN 1177:2008 - stötdämpande underlag

EN 1176 och EN 1177 - europeisk standard

Det finns många uppfattningar om standarden EN 1176:2008 och EN 1177:2008 som felaktigt också omnämns som EU-regler. Låt oss därför först och främst slå fast att denna standard inte är något som kommer från EU parlamentet i Bryssel utan är en standard framtagen av det europeiska standardiseringsinstitutet CEN (Comité Européen de Normalisation), som visserligen också har sitt säte i Bryssel, där Sverige är medlem sedan många år genom SIS (Swedish Standard Institut). CEN har ett omfattande regelsystem som bestämmer hur arbetet ska utföras. Överläggningar om innehållet i standarden sker i arbetsgrupper vars resultat presenteras för den tekniska kommittén i CEN för avstämning. Efter godkännandet publicerar CEN standarderna på de tre officiella språken tyska, engelska och franska för offentliggörande i medlemsländerna. EN 1176 och 1177 har tagits fram av den tekniska kommittén 136 - underkommitté 1 (CEN/TC 136/SC 1 - Childrens Playgrounds Equipment) och dess arbetsgrupper. I Sverige bedrivs arbetet inom SIS tekniska kommitté 379. I denna kommitté finns representanter från Konsumentverket, certifieringsorgan, tillverkare samt några besiktningsmän för lekredskap.

Rättslig innebörd

Standarder är tekniska regler som i princip fungerar som rekommendationer och vars användning därför är frivilliga. De kan dock bli bindande genom avtal och lagstiftning något som gäller i Sverige genom Produktsäkerhetslagen.

Nationella säkerhetsstandarder är samtidigt måttstocken för Artikel 100 i EEG-fördraget som måste gälla för lanserade produkter. EU-direktiven anger de rättsliga ramar och de väsentliga krav som konkretiserats av de listade (harmoniserade) europeiska standarder. Dessa tekniska specifikationer måste därför i princip följas. Vid avvikelser från en standard åligger det tillverkaren att bevisa att produkten trots allt uppfyller grundläggande säkerhetskrav.

Den 1 juli 1996 utvidgades Produktsäkerhetslagen (PSL) till att även omfatta varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten. I och med detta likställs den som tillhandahåller en produkt med tillverkaren. Ett exempel på detta är lekredskap på en offentlig lekplats.

I och med lagtextens formulering "tillhandahålls" har det därför ingen betydelse när lekredskapet tillverkades eller monterades utan det är tidpunkten för användandet som är relevant. Att barn särskilt ska uppmärksammas är en grundläggande tanke med lagstiftningen vilket också framgår på flera ställen i förarbetena till lagtexten.

EN 1176:2008 och 1177:2008 är en säkerhetsstandard (gällande lekredskap) som har utarbetats av CEN. Sverige, som medlem i CEN, har förpliktat sig att följa kraven i kommitténs bestämmelser och har gett denna europeiska standard status som nationell standard den 1 januari 2009.

Med tillämpning av Produktsäkerhetslagen ska alltså varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten uppfylla nationell standard vid tidpunkt för användandet. Därmed gäller även detta för lekredskap och oavsett när lekredskapen tillverkades eller uppfördes.

Produktsäkerhetslagen, PSL, är inte tillämplig i de fall där det brister i skötsel och underhåll eller där lekredskapet genom förslitning, vandalisering eller av ålder har tjänat ut. Här kommer i stället Plan- och Bygglagen in. I Plan- och Bygglagens kapitel 3 paragraf 15- 18 finns de lagar som styr vad gäller planering och underhåll av lekplats och lekredskap.

Även Ordningslagen 3:e kapitel berättar om vikten att avhjälpa fel och brister utan oskäligt dröjsmål på byggnader, ställningar och liknande anordningar där risk för skada på personer eller egendom kan föreligga.

Produktcertifierade lekredskap

De flesta tillverkare utvecklar och konstruerar lekredskapen med säkerhet och pålitlighet som övergripande mål. De allra flesta tillverkare låter därför testa sina lekredskap av något certifieringsinstitut, vanligen TÜV (Technischer Überwachungsverein) i Tyskland, som utfärdar ett certifikat på att lekredskapet uppfyller den standard som gäller vid leveranstillfället (från och med juli 2008 - SS-EN 1176:2008) vilket också är ett av standardens krav (SS-EN 1176-1:6.1.3). Men, för att redskapets högsta säkerhetsnivå och funktion ska upprätthållas måste också redskapet besiktas och underhållas. Tillverkarens garantier och tillhörande certifikat gäller också endast under förutsättning att lekredskapet monteras och underhålls enligt tillverkarens anvisningar.

Fallunderlag – Fallutrymme

Alla lekredskap ska ha ett fallutrymme. Detta utrymme ska vara fritt från hinder (med undantag av lekredskapet) som går att skada sig på eller att snubbla över. Fallutrymmets utbredning är beroende av vilken typ av lekredskap som finns på den aktuella platsen. Fallutrymmets utbredning är också beroende av fallhöjd. Det finns en mängd olika materialer som lämpar sig som stötdämpande underlag i fallytorna eller islagsytorna som de också kallas. Det vanligaste materialet som används i Sverige är sand av olika kvaliteter. En del bark och flis lämpar sig också alldeles utmärkt. Dessa typer av material i fallytan kallas oftast för lösfyllnadsmaterial och ska vara mellan 300-400 mm tjockt beroende av fallhöjd. En välskött gräsmatta kan också lämpa sig som stötdämpande fallskydd upp till en fallhöjd av 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmeringsmatta av gummi. Konstgräs med en stötdämpande s.k. shockpad, gummimattor, även platsgjuten sk. Wet Pour, av rätt kvalitet är alldeles utmärkt som fallskyddsunderlag. Alla dessa fallskyddsunderlag har ett gemensamt och det är att de måste underhållas på rätt sätt för att fungera som stötdämpande underlag. Vid min bedömning av lösfyllnads material (oftast sand/grus) så sätter jag alltid minst en kod 4 (rekommenderad säkerhetsåtgärd som ej omfattas av standarden) anmärkning även om underlaget vid besiktningstillfället är bra. Sand som stötabsoberande material i fallytor kräver alltid underhåll som rensning, luckring, städning m.m. Nedfallande löv ombildas till jord som sedan binder sanden till en hård massa. I de allra flesta fall är det alltså ingen risk för skada. Men det är viktigt att skötsel av det stötdämpande underlaget kommer in i drift- och underhållsplanen med rutinmässiga åtgärder som följd. Sanden, som ska vara strid och tvättat, ska vara av fraktion (kornstorlek) 0,2/2,0 mm eller 2,0/6 mm och ska vara tvättad, dvs fri från lerpartiklar. Rätt sand och rätt tjocklek fungerar utmärkt som fallunderlag för alla typer av lekredskap. Gräsmatta har betydligt sämre stötabsoberande förmåga men, en rätt skött gräsmatta kan fungera som stötdämpande underlag där fallhöjden inte överstiger 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmering av gummi. Gummimattor och platsgjuten gummimatta är kanske de bästa underlagen i fallytorna eftersom de även möjliggör för rörelsehindrade personer att röra sig på lekytan. Ett bra alternativ är också konstgräs som med en sk. shockpad är lämplig för fallhöjder upp till 3 meter. All stötdämpande underlag måste underhållas på rätt sätt och detta gäller naturligtvis även fallskyddsmattor av gummi och platsgjuten gummi. Sand och grus samlas lätt på detta underlag som därför måste underhållas (sopas) regelbundet så att dess stötdämpande förmåga inte försämras.

Inte bara lekredskap

I dagens standard - SS-EN 1176:2008 - är det inte bara de självklara lekredskapen som ska granskas. Allt som är installerat som lekredskap omfattas av standarden och ska därför kontrolleras. I den utökade kontrollen (tilläggsjänst) besiktas i stort sätt allt som finns inom lekområdet och som av barn kan upplevas och framför- allt användas som lekredskap ska uppfylla standardens krav. Det kan vara klättervänliga träd, staket, piskställningar, möbler och annat. Det finns många olika typer av dagvattenbrunnar, och för alla brunnar inom tätort eller i närhet av skolor/förskolor eller andra områden där barn kan tänkas vistas måste brunnar vara antingen låsta eller utrustade med fallskydd, endast brunnar med en diameter under 100 mm behöver ej vara låst eller utrustad med fallskydd. Vid lekplatser finns det ibland också vägar och cykelbanor mm som kan utgöra en fara som små barn inte kan förutse. Här gäller det att hitta lösningar som kan förhindra att barnen kommer ut i trafiksituationer som de ej kan klara av. Det är därför viktigt att planteringar, häckar, buskage nära in och utgångar till lekplatser sköts så att man lätt kan se när barn passerar in eller ut från lekplatsen eller fritidsområdet.

Egenbyggda lekredskap

"Hemmabyggda" lekredskap uppfyller sällan de hårt ställda kraven i standarden – SS-EN 1176:2008 – beträffande stabilitet, hållfasthet, belastningskrav eller materialval. Oftast syns också oöppnade öppningar där barnen lätt kan fastna med huvud eller andra kroppsdelar vilket kan medföra allvarliga skador som följd. Tänk på att som markägare är man, enligt Produktsäkerhetslagen (PSL), ytterst ansvarig att lekredskapen och att lekplatsen uppfyller standardens krav. För att vara säker på att lekredskapen uppfyller standardens krav bör ägaren (den som tillhandahåller "lek") vara förvisad om att lekredskapen har gällande certifiering.

Åtgärdande av felen

För att kunna utföra reparationer med protokollet som underlag krävs en mycket ingående kunskap om gällande regelverk - SS-EN 1176:2008 - och det är av största vikt att man inte utför reparationer om man inte är helt säker på att inga andra fel kan uppstå som en följd av reparationen som utförs. Det är inte ovanligt att ett allvarligare fel blir följden av små reparationer som är gjorda i största välmening. Det är viktigt att känna till att den som utför en reparation eller en ändring av ett redskap också tar på sig ett konstruktionsansvar i anslutning till reparationsarbeten. Finns det reservdelar så använd original delar, det skall gå att få tag på reservdelar 10 år efter att en produkt slutat att tillverkas och säljas. Fråga leverantören av redskapen eller Besiktningsförrättaren om råd. Kräv av den entreprenör Ni anlitar att dess personal har rätt kunskapsnivå för att utföra arbeten, detta gäller givetvis också om ni utför arbetet i egen regi. Ni, som

ägare till lekplatsen, är ansvariga, enligt Produktsäkerhetslagen, att lekredskapen uppfyller den nu gällande standard, SS-EN 1176:2008 samt enligt Plan och Bygglagen, att lekplatsen sköts på ett bra sätt. Tyvärr blir många fel och även fel av allvarlig karaktär inbyggda från början på många lekplatser på grund av att monteringspersonalen saknar rätt kompetens för arbetet.

Drift och underhållsplaner

Lekredskap måste underhållas precis som allt annat som är utsatt för vädrets makter. Lekredskap av trä måste målas och/eller oljas enligt tillverkarens rekommendationer för att inte torka ut eller bli angripna av röta. Rörliga delar ska smörjas med vissa intervaller. Slitna komponenter ska bytas. Bult- och skruvförband måste ses över. Var alltid nogga med att följa tillverkarens anvisningar! Det skall alltid finnas en drift och underhållsplan inom den organisation som förvaltar lekplatsen. Det är av största vikt att all tillsyn och besiktning samt utförda åtgärder finns dokumenterat i en drift och underhållsplan. Beroende på var lekplatsen ligger och hur frekventerad lekplatsen är och givetvis även vilken typ av redskap som finns så ska varje lekplats ha en individuellt anpassad drift- och underhållsplan. Det bör även finnas en skylt i anslutning till lekplatsen som talar om vem som äger och förvaltar lekplatsen som folk kan vända sig till vid exempelvis skadegörelse på lekutrustningen. Bra information kan vara telefonnummer till SOS-ALARM vid nödläge samt adressen där lekplatsen är belägen.

Kvarnbäckens förskola Mölltorp

Tillståndskontrollen genomförd 2014-03-14

Finns drift och underhållsplan	Ja ☐	Nej ☒
Finns hänvisningsskylt	Ja ☐	Nej ☒
Har siktanalys gjorts	Ja ☐	Nej ☒
Har HIC-prov genomförts	Ja ☐	Nej ☒

Följande klassning av fel har gjorts:

- A** Fel som kan medföra risk för allvarlig skada.
alternativt
Fel som kan medföra stor risk för mindre skada.
Åtgärd krävs omedelbart.
- B** Fel som kan medföra mindre risk för mindre skada.
alternativt
Fel som kan medföra stor risk för liten skada.
Åtgärd bör vidtagas snarast.
- C** Fel som kan medföra liten risk för mindre skada.
alternativt
Fel som kan medföra mindre risk för liten skada.
Normalt bör åtgärd vidtagas vid periodiskt underhåll.

Tillståndskontrollens omfattning:

Kontrollen omfattar lekredskapen på följande sidor och består av en visuell kontroll av stötdämpande underlag och lekredskap för att fastställa redskapets tillstånd ur säkerhetssynpunkt vid tidpunkten för kontrollen.

Tillståndskontroll är utförd av

Christer Hoff
Karlsborgs Camping AB
Skatstigen 7
546 33 Karlsborg
Telefon: 070-994 64 55

OBSERVERA! Detta är en kontroll av lekredskapens kondition och tillstånd ur säkerhetssynpunkt och ger därför inga direktiv om hur eventuella fel eller brister ska åtgärdas.

Kvarnbäckens förskola Mölltorp

Lekplatsen består av följande lekredskap

Typ av lekredskap

Fabrikat¹

Tillverkningsår²

1. Där det har varit möjligt utan vidare utredning.
2. Där vi har kunnat fastställa tillverkningsår eller gjort en bedömning.

CAH

Anm   **Fel/Brist**   **Skaderisk**   **Standard SS-EN**   **Kod**

4-pl gungställning

1   Poduktskyift saknas

Liten släntrutsch

1   Hårt underlag i fallytan
2   Poduktskyift saknas

Risk för fallskada

1176-1:4.2.8.5

C

Lekhus

1   Poduktskyift saknas

Ca A

Balansbana

4-pl gungställning

Sandlåda

Anm

Fel/Brist

1

Produktskylt saknas

1

Ej färdigställd

1

Ej färdigställd

Carl

Litet klätterredskap med rutsch

1 Utan anmärkning

Sandlåda

1 Utan anmärkning

Släntrutsch

1 Felaktigt avstånd mellan rutschbana och trapp
2 Hårt underlag i fallytan
3 Produktskylt saknas

1176-1:4.2.8.4

B

1176-1:4.2.8.5

C

Risk för fallskada

Anm Fel/Brist

1 Ingen anmärkning

Sandlåda

1

Ingen anmärkning

Detta är dock en lekstuga avsedd för privat bruk och upp-
fyller inte standardens krav på lekredskap.

Lekstuga

1

Oförutsedda hinder

Risk att springa på

1176-1:4.2.8.6

B

2

Rötangrepp

1176-1:4.2.5

3

Produktskytt saknas

Lekhus

Plastleksaker

1 Detta är leksaker som är avsedda för privat användning och uppfyller därmed inte standardens krav på lekredskap och bör därför inte finnas på offentlig lekplats.

Sandlåda

1 Ingen anmärkning

[Klicka här för att ange text.](#)

ÅRLIG TILLSTÅNDSKONTROLL AV LEKREDSKAP

2014-03-14

Myrans Förskola Karlsborg

Tillståndskontrollen utförd i enlighet med Svensk Standard - SS-
EN 1176:2008, Plan- & Bygglagen (SFS 1987:10)

Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451), Boverkets byggregler
(BBR 15) och Ordningslagen (1993:1617).

Ca R

Det övergripande syftet med standarden för lekredskap - SS-EN 1176:2008 - är att begränsa risken för olycksfall. En standard har också som syfte att försöka beskriva de lekredskap som är kända på marknaden. En standard kan dock inte innefatta alla varianter av de typer av lekredskap som beskrivs.

Barn är egna små individer

Vi vuxna måste ge dem stöd och hjälp i de fall deras intellekt eller kroppsliga färdigheter inte har nått den utvecklingsnivå som krävs för att de ska kunna lösa uppgifterna på egen hand. Varje gång det föreligger en säkerhetsrisk som barn inte kan uppfatta, måste vi vuxna finnas på plats. Men, vi måste emellertid vara medvetna om att barn behöver ett visst mått av frihet för att kunna skaffa sig egna erfarenheter och få möjlighet att utvecklas till självmedvetna och självständiga individer. Så mycket säkerhet som krävs, så mycket frihet som möjligt är nog bra ledord vid utformning av lekplatser.

Bakgrund till EN 1176 – Lekredskap

Säkerheten för lekande barn på lekplatser utomhus, på och med lekredskap, är sedan decennier tillbaka ett viktigt område för skadeprevention. I Sverige tog man därför fram en standard redan 1988 som bygger på den tyska normen DIN 7926. För att skapa en enhetlig europeisk standard ersattes den gamla svenska standarden 1999 av EN 1176 och 1177. Dessa har i sin tur reviderats (2008) till EN 1176:2008 – lekredskap och EN 1177:2008 - stördämpande underlag

EN 1176 och EN 1177 - europeisk standard

Det finns många uppfattningar om standarden EN 1176:2008 och EN 1177:2008 som felaktigt också omnämns som EU-regler. Låt oss därför först och främst slå fast att denna standard inte är något som kommer från EU parlamentet i Bryssel utan är en standard framtagen av det europeiska standardiseringsinstitutet CEN (Comité Européen de Normalisation), som visserligen också har sitt säte i Bryssel, där Sverige är medlem sedan många år genom SIS (Swedish Standard Institut). CEN har ett omfattande regelsystem som bestämmer hur arbetet ska utföras. Överläggningar om innehållet i standarden sker i arbetsgrupper vars resultat presenteras för den tekniska kommittén i CEN för avstämning. Efter godkännandet publicerar CEN standarderna på de tre officiella språken tyska, engelska och franska för offentliggörande i medlemsländerna. EN 1176 och 1177 har tagits fram av den tekniska kommittén 136 - underkommitté 1 (CEN/TC 136/SC 1 - Childrens Playgrounds Equipment) och dess arbetsgrupper. I Sverige bedrivs arbetet inom SIS tekniska kommitté 379. I denna kommitté finns representanter från Konsumentverket, certifieringsorgan, tillverkare samt några besiktningmän för lekredskap.

Rättslig innebörd

Standarder är tekniska regler som i princip fungerar som rekommendationer och vars användning därför är frivilliga. De kan dock bli bindande genom avtal och lagstiftning något som gäller i Sverige genom Produktsäkerhetslagen.

Nationella säkerhetsstandarder är samtidigt måttstocken för Artikel 100 i EEG-fördraget som måste gälla för lanserade produkter. EU-direktiven anger de rättsliga ramar och de väsentliga krav som konkretiserats av de listade (harmoniserade) europeiska standarder. Dessa tekniska specifikationer måste därför i princip följas. Vid avvikelser från en standard åligger det tillverkaren att bevisa att produkten trots allt uppfyller grundläggande säkerhetskrav.

Den 1 juli 1996 utvidgades Produktsäkerhetslagen (PSL) till att även omfatta varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten. I och med detta likställs den som tillhandahåller en produkt med tillverkaren. Ett exempel på detta är lekredskap på en offentlig lekplats.

I och med lagtextens formulering "tillhandahålls" har det därför ingen betydelse när lekredskapet tillverkades eller monterades utan det är tidpunkten för användandet som är relevant. Att barn särskilt ska uppmärksammas är en grundläggande tanke med lagstiftningen vilket också framgår på flera ställen i förarbetena till lagtexten.

EN 1176:2008 och 1177:2008 är en säkerhetsstandard (gällande lekredskap) som har utarbetats av CEN. Sverige, som medlem i CEN, har förpliktat sig att följa kraven i kommitténs bestämmelser och har gett denna europeiska standard status som nationell standard den 1 januari 2009.

Med tillämpning av Produktsäkerhetslagen ska alltså varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten uppfylla nationell standard vid tidpunkt för användandet. Därmed gäller även detta för lekredskap och oavsett när lekredskapen tillverkades eller uppfördes.

Produktsäkerhetslagen, PSL, är inte tillämplig i de fall där det brister i skötsel och underhåll eller där lekredskapet genom förslitning, vandalisering eller av ålder har tjänat ut. Här kommer i stället Plan- och Bygglagen in. I Plan- och Bygglagens kapitel 3 paragraf 15- 18 finns de lagar som styr vad gäller planering och underhåll av lekplats och lekredskap.

Även Ordningslagens 3:e kapitel berättar om vikten att avhjälpa fel och brister utan oskäligt dröjsmål på byggnader, ställningar och liknande anordningar där risk för skada på personer eller egendom kan föreligga.

Produktcertifierade lekredskap

De flesta tillverkare utvecklar och konstruerar lekredskapen med säkerhet och pålitlighet som övergripande mål. De allra flesta tillverkare låter därför testa sina lekredskap av något certifieringsinstitut, vanligen TÜV (Technischer Überwachungsverein) i Tyskland, som utfärdar ett certifikat på att lekredskapet uppfyller den standard som galler vid leveranstillfället (från och med juli 2008 - SS-EN 1176:2008) vilket också är ett av standardens krav (SS-EN 1176-1:6.1.3). Men, för att redskapets högsta säkerhetsnivå och funktion ska upprätthållas måste också redskapet besiktas och underhållas. Tillverkarens garantier och tillhörande certifikat gäller också endast under förutsättning att lekredskapet monteras och underhålls enligt tillverkarens anvisningar.

Fallunderlag – Fallutrymme

Alla lekredskap ska ha ett fallutrymme. Detta utrymme ska vara fritt från hinder (med undantag av lekredskapet) som går att skada sig på eller att snubbla över. Fallutrymmets utbredning är beroende av vilken typ av lekredskap som finns på den aktuella platsen. Fallutrymmets utbredning är också beroende av fallhöjd. Det finns en mängd olika materialer som lämpar sig som stötdämpande underlag i fallytorna eller islagsytorna som de också kallas. Det vanligaste materialet som används i Sverige är sand av olika kvaliteter. En del bark och flis lämpar sig också alldeles utmärkt. Dessa typer av material i fallytan kallas oftast för lösfilfnadsmaterial och ska vara mellan 300-400 mm tjockt beroende av fallhöjd. En välskött gräsmatta kan också lämpa sig som stötdämpande fallskydd upp till en fallhöjd av 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmeringsmatta av gummi. Konstgräs med en stötdämpande s.k. shockpad, gummimattor, även platsgjuten sk. Wet Pour, av rätt kvalitet är alldeles utmärkta som fallskyddsunderlag. Alla dessa fallskyddsunderlag har ett gemensamt och det är att de måste underhållas på rätt sätt för att fungera som stötdämpande underlag. Vid min bedömning av lösfilfnads material (oftast sand/grus) så sätter jag alltid minst en kod 4 (rekommenderad säkerhetsåtgärd som ej omfattas av standarden) anmärkning även om underlaget vid besiktningstillfället är bra. Sand som stötabsoberande material i fallytor kräver alltid underhåll som rensning, luckring, städning m.m. Nedfallande löv ombildas till jord som sedan binder sanden till en hård massa. I de allra flesta fall är det alltså ingen risk för skada. Men det är viktigt att skötsel av det stötdämpande underlaget kommer in i drift- och underhållsplanen med rutinmässiga åtgärder som följd. Sanden, som ska vara strid och tvättat, ska vara av fraktion (kornstorlek) 0,2/2,0 mm eller 2,0/6 mm och ska vara tvättad, dvs fri från lerpartiklar. Rätt sand och rätt tjocklek fungerar utmärkt som fallunderlag för alla typer av lekredskap. Gräsmatta har betydligt sämre stötabsoberande förmåga men, en rätt skött gräsmatta kan fungera som stötdämpande underlag där fallhöjden inte överstiger 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmering av gummi. Gummimattor och platsgjuten gummimatta är kanske de bästa underlagen i fallytorna eftersom de även möjliggör för rörelsehindrade personer att röra sig på lekytan. Ett bra alternativ är också konstgräs som med en sk. shockpad är lämplig för fallhöjder upp till 3 meter. All stötdämpande underlag måste underhållas på rätt sätt och detta gäller naturligtvis även fallskyddsmattor av gummi och platsgjuten gummi. Sand och grus samlas lätt på detta underlag som därför måste underhållas (sopas) regelbundet så att dess stötdämpande förmåga inte försämras.

Inte bara lekredskap

I dagens standard - SS-EN 1176:2008 - är det inte bara de självklara lekredskapen som ska granskas. Allt som är installerat som lekredskap omfattas av standarden och ska därför kontrolleras. I den utökade kontrollen (tilläggsjänst) besiktas i stort sätt allt som finns inom lekområdet och som av barn kan upplevas och framför- allt användas som lekredskap ska uppfylla standardens krav. Det kan vara klättervänliga träd, staket, piskställningar, möbler och annat. Det finns många olika typer av dagvattenbrunnar, och för alla brunnar inom tätort eller i närhet av skolor/förskolor eller andra områden där barn kan tänkas vistas måste brunnar vara antingen låsta eller utrustade med fallskydd, endast brunnar med en diameter under 100 mm behöver ej vara låst eller utrustad med fallskydd. Vid lekplatser finns det ibland också vägar och cykelbanor mm som kan utgöra en fara som små barn inte kan förutse. Här gäller det att hitta lösningar som kan förhindra att barnen kommer ut i trafiksituationer som de ej kan klara av. Det är därför viktigt att planteringar, häckar, buskage nära in och utgångar till lekplatser sköts så att man lätt kan se när barn passerar in eller ut från lekplatsen eller fritidsområdet.

Egenbyggda lekredskap

"Hemmabyggda" lekredskap uppfyller sällan de hårt ställda kraven i standarden – SSEN 1176:2008 – beträffande stabilitet, hållfasthet, belastningskrav eller materialval. Oftast syns också otillåtna öppningar där barnen lätt kan fastna med huvud eller andra kroppsdelar vilket kan medföra allvarliga skador som följd. Tänk på att som markägare är man, enligt Produktsäkerhetslagen (PSL), ytterst ansvarig att lekredskapen och att lekplatsen uppfyller standardens krav. För att vara säker på att lekredskapen uppfyller standardens krav bör ägaren (den som tillhandahåller "lek") vara förvissad om att lekredskapen har gällande certifiering.

Åtgärdande av felen

För att kunna utföra reparationer med protokollet som underlag krävs en mycket ingående kunskap om gällande regelverk - SS-EN 1176:2008 - och det är av största vikt att man inte utför reparationer om man inte är helt säker på att inga andra fel kan uppstå som en följd av reparationen som utförs. Det är inte ovanligt att ett allvarligare fel blir följden av små reparationer som är gjorda i största välmening. Det är viktigt att känna till att den som utför en reparation eller en ändring av ett redskap också tar på sig ett konstruktionsansvar i anslutning till reparationsarbeten. Finns det reservdelar så använd original delar, det skall gå att få tag på reservdelar 10 år efter att en produkt slutat att tillverkas och säljas. Fråga leverantören av redskapen eller Besiktningsförrättaren om råd. Kräv av den entreprenör Ni anlitar att dess personal har rätt kunskapsnivå för att utföra arbeten, detta gäller givetvis också om ni utför arbetet i egen regi. Ni, som

ägare till lekplatsen, är ansvariga, enligt Produktsäkerhetslagen, att lekredskapen uppfyller den nu gällande standard, SS-EN 1176:2008 samt enligt Plan och Bygglagen, att lekplatsen sköts på ett bra sätt. Tyvärr blir många fel och även fel av allvarlig karaktär inbyggda från början på många lekplatser på grund av att monteringspersonalen saknar rätt kompetens för arbetet.

Drift och underhållsplaner

Lekredskap måste underhållas precis som allt annat som är utsatt för vädrets makter. Lekredskap av trä måste målas och/eller oljas enligt tillverkarens rekommendationer för att inte torka ut eller bli angripna av röta. Rörliga delar ska smörjas med vissa intervaller. Slitna komponenter ska bytas. Bult- och skruvförband måste ses över. Var alltid noga med att följa tillverkarens anvisningar! Det skall alltid finnas en drift och underhållsplan inom den organisation som förvaltar lekplatsen. Det är av största vikt att all tillsyn och besiktning samt utförda åtgärder finns dokumenterat i en drift och underhållsplan. Beroende på var lekplatsen ligger och hur frekventerad lekplatsen är och givetvis även vilken typ av redskap som finns så ska varje lekplats ha en individuellt anpassad drift- och underhållsplan. Det bör även finnas en skylt i anslutning till lekplatsen som talar om vem som äger och förvaltar lekplatsen som folk kan vända sig till vid exempelvis skadegörelse på lekutrustningen. Bra information kan vara telefonnummer till SOS-ALARM vid nödläge samt adressen där lekplatsen är belägen.

Myrans Förskola Karlsborg

Tillståndskontrollen genomförd 2014-03-14

Finns drift och underhållsplan	Ja ☐	Nej ☒
Finns hänvisningsskylt	Ja ☐	Nej ☒
Har siktanalys gjorts	Ja ☐	Nej ☒
Har HIC-prov genomförts	Ja ☐	Nej ☒

Följande klassning av fel har gjorts:

- A** Fel som kan medföra risk för allvarlig skada.
alternativt
Fel som kan medföra stor risk för mindre skada.
Åtgärd krävs omedelbart.
- B** Fel som kan medföra mindre risk för mindre skada.
alternativt
Fel som kan medföra stor risk för liten skada.
Åtgärd bör vidtagas snarast.
- C** Fel som kan medföra liten risk för mindre skada.
alternativt
Fel som kan medföra mindre risk för liten skada.
Normalt bör åtgärd vidtagas vid periodiskt underhåll.

Tillståndskontrollens omfattning:

Kontrollen omfattar lekredskapen på följande sidor och består av en visuell kontroll av stötdämpande underlag och lekredskap för att fastställa redskapets tillstånd ur säkerhetssynpunkt vid tidpunkten för kontrollen.

Tillståndskontroll är utförd av

Christer Hoff
Karlsborgs Camping AB
Skatstigen 7
546 33 Karlsborg
Telefon: 070-994 64 55

OBSERVERA! Detta är en kontroll av lekredskapens kondition och tillstånd ur säkerhetssynpunkt och ger därför inga direktiv om hur eventuella fel eller brister ska åtgärdas.

Myrans Förskola Karlsborg

Lekplatsen består av följande lekredskap

Typ av lekredskap	Fabrikat¹	Tillverkningsår²
Sandlåda (1)	-	-
Klätterredskap med rutsch	Kompan	2005
4-pl gungställning	-	-
Vippgunga Typ 2A (Ziggy)	Kompan	2005
Vippgunga Typ 2A (Häst)	Kompan	2005
2-pl gungställning	Hags	-
Klätterredskap med rutsch	Hags	2005
Bil	Egen tillverkning	2010
Lekhus trä	-	2013
Traktor med vagn	-	2013
Lekhus	-	-
Sandlåda (2)		
Sandlåda stor		

1. Där det har varit möjligt utan vidare utredning.
2. Där vi har kunnat fastställa tillverkningsår eller gjort en bedömning.

Ca 11

Årlig tillståndskontroll av lekredskap

Klicka här för att ange text.

1 Produktskylt saknas

Klätterredskap med rutsch

1 Trasigt golv

1176-7:8.2.7

C

2 Produktskylt saknas

Vippunga Typ 2A (Häst)

1 Produktskylt saknas

1 Produktsky/It saknas

Vippunga Typ 2A (Ziggy)

1 Produktsky/It saknas

2 Gungor ej monterade

2-pl gungställning

1 Produktsky/It saknas

Lekhus trä

Traktor med vagn

1 Produktskyt saknas

Sandlåda (1)

1 Ingen anmärkning

4-pl gungställning

1 Produktskyt saknas
2 Gungor ej monterade

Ca H

Ca K

Anm   **Fel/Brist**   **Skaderisk**   **Standard SS-EN**   **Kod**

1   Hårt underlag i fallytan   Risk för fallskada   1176-1-4.2.8.5   C

Klätterredskap med rutsch

Sandlåda stor

Asfaltskant

1   Skarp asfaltkant i närheten av sarg (se bild)   Risk för fallskada

Sandlåda (2)

Lekhus

Plasthus

1 Produktskylt saknas

1 Detta är leksaker som är avsedda för privat användning och uppfyller inte standardens krav på lekredskap och bör därför inte finnas på en offentlig lekplats.

ÅRLIG TILLSTÅNDSKONTROLL AV LEKREDSKAP

2014-03-21

Strandskolan Karlsborg

Tillståndskontrollen utförd i enlighet med Svensk Standard - SS-EN 1176:2008, Plan- & Bygglagen (SFS 1987:10) Produktsäkerhetslagen (SFS 2004:451), Boverkets byggregler (BBR 15) och Ordningslagen (1993:1617).

Ca fl

Årlig tillståndskontroll av lekredskap

Det övergripande syftet med standarden för lekredskap - SS-EN 1176:2008 - är att begränsa risken för olycksfall. En standard har också som syfte att försöka beskriva de lekredskap som är kända på marknaden. En standard kan dock inte innefatta alla varianter av de typer av lekredskap som beskrivs.

Barn är egna små individer

Vi vuxna måste ge dem stöd och hjälp i de fall deras intellekt eller kroppsliga färdigheter inte har nått den utvecklingsnivå som krävs för att de ska kunna lösa uppgifterna på egen hand. Varje gång det föreligger en säkerhetsrisk som barn inte kan uppfatta, måste vi vuxna finnas på plats. Men, vi måste emellertid vara medvetna om att barn behöver ett visst mått av frihet för att kunna skaffa sig egna erfarenheter och få möjlighet att utvecklas till självmedvetna och självständiga individer. Så mycket säkerhet som krävs, så mycket frihet som möjligt är nog bra ledord vid utformning av lekplatser.

Bakgrund till EN 1176 – Lekredskap

Säkerheten för lekande barn på lekplatser utomhus, på och med lekredskap, är sedan decennier tillbaka ett viktigt område för skadeprevention. I Sverige tog man därför fram en standard redan 1988 som bygger på den tyska normen DIN 7926. För att skapa en enhetlig europeisk standard ersattes den gamla svenska standarden 1999 av EN 1176 och 1177. Dessa har i sin tur reviderats (2008) till EN 1176:2008 – lekredskap och EN 1177:2008 - stötdämpande underlag

EN 1176 och EN 1177 - europeisk standard

Det finns många uppfattningar om standarden EN 1176:2008 och EN 1177:2008 som felaktigt också omnämns som EU-regler. Låt oss därför först och främst slå fast att denna standard inte är något som kommer från EU parlamentet i Bryssel utan är en standard framtagen av det europeiska standardiseringsinstitutet CEN (Comité Européen de Normalisation), som visserligen också har sitt säte i Bryssel, där Sverige är medlem sedan många år genom SIS (Swedish Standard Institut). CEN har ett omfattande regelsystem som bestämmer hur arbetet ska utföras. Överläggningar om innehållet i standarden sker i arbetsgrupper vars resultat presenteras för den tekniska kommittén i CEN för avstämning. Efter godkännandet publicerar CEN standarderna på de tre officiella språken tyska, engelska och franska för offentliggörande i medlemsländerna. EN 1176 och 1177 har tagits fram av den tekniska kommittén 136 - underkommitté 1 (CEN/TC 136/SC 1 - Childrens Playgrounds Equipment) och dess arbetsgrupper. I Sverige bedrivs arbetet inom SIS tekniska kommitté 379. I denna kommitté finns representanter från Konsumentverket, certifieringsorgan, tillverkare samt några besiktningsmän för lekredskap.

Rättslig innebörd

Standarder är tekniska regler som i princip fungerar som rekommendationer och vars användning därför är frivilliga. De kan dock bli bindande genom avtal och lagstiftning något som gäller i Sverige genom Produktsäkerhetslagen.

Nationella säkerhetsstandarder är samtidigt måttstocken för Artikel 100 i EEG-fördraget som måste gälla för lanserade produkter. EU-direktiven anger de rättsliga ramar och de väsentliga krav som konkretiserats av de listade (harmoniserade) europeiska standarder. Dessa tekniska specifikationer måste därför i princip följas. Vid avvikelser från en standard åligger det tillverkaren att bevisa att produkten trots allt uppfyller grundläggande säkerhetskrav.

Den 1 juli 1996 utvidgades Produktsäkerhetslagen (PSL) till att även omfatta varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten. I och med detta likställs den som tillhandahåller en produkt med tillverkaren. Ett exempel på detta är lekredskap på en offentlig lekplats.

I och med lagtextens formulering "tillhandahålls" har det därför ingen betydelse när lekredskapet tillverkades eller monterades utan det är tidpunkten för användandet som är relevant. Att barn särskilt ska uppmärksammas är en grundläggande tanke med lagstiftningen vilket också framgår på flera ställen i förarbetena till lagtexten.

EN 1176:2008 och 1177:2008 är en säkerhetsstandard (gällande lekredskap) som har utarbetats av CEN. Sverige, som medlem i CEN, har förpliktat sig att följa kraven i kommitténs bestämmelser och har gett denna europeiska standard status som nationell standard den 1 januari 2009.

Med tillämpning av Produktsäkerhetslagen ska alltså varor och tjänster som tillhandahålls inom den offentliga verksamheten uppfylla nationell standard vid tidpunkt för användandet. Därmed gäller även detta för lekredskap och oavsett när lekredskapen tillverkades eller uppfördes.

Produktsäkerhetslagen, PSL, är inte tillämplig i de fall där det brister i skötsel och underhåll eller där lekredskapet genom försurning, vandalisering eller av ålder har tjänat ut. Här kommer i stället Plan- och Bygglagen in. I Plan- och Bygglagens kapitel 3 paragraf 15- 18 finns de lagar som styr vad gäller planering och underhåll av lekplats och lekredskap.

Även Ordningslagen 3:e kapitel berättar om vikten att avhjälpa fel och brister utan oskäligt dröjsmål på byggnader, ställningar och liknande anordningar där risk för skada på personer eller egendom kan föreligga.

Produktcertifierade lekredskap

Årlig tillståndskontroll av lekredskap

De flesta tillverkare utvecklar och konstruerar lekredskapen med säkerhet och pålitlighet som övergripande mål. De allra flesta tillverkare låter därför testa sina lekredskap av något certifieringsinstitut, vanligen TÜV (Technischer Überwachungsverein) i Tyskland, som utfärdar ett certifikat på att lekredskapet uppfyller den standard som galler vid leveranstillfället (från och med juli 2008 - SS-EN 1176:2008) vilket också är ett av standardens krav (SS-EN 1176-1:6.1.3). Men, för att redskapets högsta säkerhetsnivå och funktion ska upprätthållas måste också redskapet besiktas och underhållas. Tillverkarens garantier och tillhörande certifikat gäller också endast under förutsättning att lekredskapet monteras och underhålls enligt tillverkarens anvisningar.

Fallunderlag – Fallutrymme

Alla lekredskap ska ha ett fallutrymme. Detta utrymme ska vara fritt från hinder (med undantag av lekredskapet) som går att skada sig på eller att snubbla över. Fallutrymmets utbredning är beroende av vilken typ av lekredskap som finns på den aktuella platsen. Fallutrymmets utbredning är också beroende av fallhöjd. Det finns en mängd olika materialer som lämpar sig som stötdämpande underlag i fallytorna eller islagsytorna som de också kallas. Det vanligaste materialet som används i Sverige är sand av olika kvaliteter. En del bark och flis lämpar sig också alldeles utmärkt. Dessa typer av material i fallytan kallas oftast för lösfyllnadsmaterial och ska vara mellan 300-400 mm tjockt beroende av fallhöjd. En välskött gräsmatta kan också lämpa sig som stötdämpande fallskydd upp till en fallhöjd av 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmeringsmatta av gummi. Konstgräs med en stötdämpande s.k. shockpad, gummimattor, även platsgjuten sk. Wet Pour, av rätt kvalitet är alldeles utmärkta som fallskyddsunderlag. Alla dessa fallskyddsunderlag har ett gemensamt och det är att de måste underhållas på rätt sätt för att fungera som stötdämpande underlag. Vid min bedömning av lösfyllnadsmaterial (oftast sand/grus) så sätter jag alltid minst en kod 4 (rekommenderad säkerhetsåtgärd som ej omfattas av standarden) anmärkning även om underlaget vid besiktningstillfället är bra. Sand som stötabsorberande material i fallytor kräver alltid underhåll som rensning, luckring, städning m.m. Nedfallande löv ombildas till jord som sedan binder sanden till en hård massa. I de allra flesta fall är det alltså ingen risk för skada. Men det är viktigt att skötsel av det stötdämpande underlaget kommer in i drift- och underhållsplanen med rutinemässiga åtgärder som följd. Sanden, som ska vara strid och tvättad, ska vara av fraktion (kornstorlek) 0,2/2,0 mm eller 2,0/6 mm och ska vara tvättad, dvs fri från lerpartiklar. Rätt sand och rätt tjocklek fungerar utmärkt som fallunderlag för alla typer av lekredskap. Gräsmatta har betydligt sämre stötabsorberande förmåga men, en rätt skött gräsmatta kan fungera som stötdämpande underlag där fallhöjden inte överstiger 1000 mm. Gräsmattan kan förstärkas med en gräsarmering av gummi. Gummimattor och platsgjuten gummimatta är kanske de bästa underlagen i fallytorna eftersom de även möjliggör för rörelsehindrade personer att röra sig på lekytan. Ett bra alternativ är också konstgräs som med en sk. shockpad är lämplig för fallhöjder upp till 3 meter. All stötdämpande underlag måste underhållas på rätt sätt och detta gäller naturligtvis även fallskyddsmattor av gummi och platsgjuten gummi. Sand och grus samlas lätt på detta underlag som därför måste underhållas (sopas) regelbundet så att dess stötdämpande förmåga inte försämras.

Inte bara lekredskap

I dagens standard - SS-EN 1176:2008 - är det inte bara de självklara lekredskapen som ska granskas. Allt som är installerat som lekredskap omfattas av standarden och ska därför kontrolleras. I den utökade kontrollen (tilläggsjänst) besiktas i stort sätt allt som finns inom lekområdet och som av barn kan upplevas och framför- allt användas som lekredskap ska uppfylla standardens krav. Det kan vara klättervänliga träd, staket, piskställningar, möbler och annat. Det finns många olika typer av dagvattenbrunnar, och för alla brunnar inom tätort eller i närhet av skolor/förskolor eller andra områden där barn kan tänkas vistas måste brunnar vara antingen låsta eller utrustade med fallskydd, endast brunnar med en diameter under 100 mm behöver ej vara låst eller utrustad med fallskydd. Vid lekplatser finns det ibland också vägar och cykelbanor mm som kan utgöra en fara som små barn inte kan förutse. Här gäller det att hitta lösningar som kan förhindra att barnen kommer ut i trafiksituationer som de ej kan klara av. Det är därför viktigt att planteringar, häckar, buskage nära in och utgångar till lekplatser sköts så att man lätt kan se när barn passerar in eller ut från lekplatsen eller fritidsområdet.

Egenbyggda lekredskap

"Hemmabyggda" lekredskap uppfyller sällan de hårt ställda kraven i standarden – SSEN 1176:2008 – beträffande stabilitet, hållfasthet, belastningskrav eller materialval. Oftast syns också otillåtna öppningar där barnen lätt kan fastna med huvud eller andra kroppsdelar vilket kan medföra allvarliga skador som följd. Tänk på att som markägare är man, enligt Produktsäkerhetslagen (PSL), ytterst ansvarig att lekredskapen och att lekplatsen uppfyller standardens krav. För att vara säker på att lekredskapen uppfyller standardens krav bör ägaren (den som tillhandahåller "lek") vara förvissad om att lekredskapen har gällande certifiering.

Åtgärdande av felen

För att kunna utföra reparationer med protokollet som underlag krävs en mycket ingående kunskap om gällande regelverk - SS-EN 1176:2008 - och det är av största vikt att man inte utför reparationer om man inte är helt säker på att inga andra fel kan uppstå som en följd av reparationen som utförs. Det är inte ovanligt att ett allvarligare fel blir följden av små reparationer som är gjorda i största välmening. Det är viktigt att känna till att den som utför en reparation eller en ändring av ett redskap också tar på sig ett konstruktionsansvar i anslutning till reparationsarbeten. Finns det reservdelar så använd original delar, det skall gå att få tag på reservdelar 10 år efter att en produkt slutat att tillverkas och säljas. Fråga leverantören av redskapen eller Besiktningsförrättaren om råd. Kräv av den entreprenör Ni anlitar att dess personal har rätt kunskapsnivå för att utföra arbeten, detta gäller givetvis också om ni utför arbetet i egen regi. Ni, som

ägare till lekplatsen, är ansvariga, enligt Produktsäkerhetslagen, att lekredskapen uppfyller den nu gällande standard, SS-EN 1176:2008 samt enligt Plan och Bygglagen, att lekplatsen sköts på ett bra sätt. Tyvärr blir många fel och även fel av allvarlig karaktär inbyggda från början på många lekplatser på grund av att monteringspersonalen saknar rätt kompetens för arbetet.

Drift och underhållsplaner

Lekredskap måste underhållas precis som allt annat som är utsatt för vädrets makter. Lekredskap av trä måste målas och/eller oljas enligt tillverkarens rekommendationer för att inte torka ut eller bli angripna av röta. Rörliga delar ska smörjas med vissa intervaller. Slitna komponenter ska bytas. Bult- och skruvförband måste ses över. Var alltid nogga med att följa tillverkarens anvisningar! Det skall alltid finnas en drift och underhållsplan inom den organisation som förvaltar lekplatsen. Det är av största vikt att all tillsyn och besiktning samt utförda åtgärder finns dokumenterat i en drift och underhållsplan. Beroende på var lekplatsen ligger och hur frekventerad lekplatsen är och givetvis även vilken typ av redskap som finns så ska varje lekplats ha en individuellt anpassad drift- och underhållsplan. Det bör även finnas en skylt i anslutning till lekplatsen som talar om vem som äger och förvaltar lekplatsen som folk kan vända sig till vid exempelvis skadegörelse på lekutrustningen. Bra information kan vara telefonnummer till SOS-ALARM vid nödläge samt adressen där lekplatsen är belägen.

Strandskolan Karlsborg

Tillståndskontrollen genomförd 2014-03-21

Finns drift och underhållsplan	Ja ☐	Nej ☒
Finns hänvisningsskylt	Ja ☐	Nej ☒
Har siktanalys gjorts	Ja ☐	Nej ☒
Har HIC-prov genomförts	Ja ☐	Nej ☐

Följande klassning av fel har gjorts:

- A** Fel som kan medföra risk för allvarlig skada.
alternativt
 Fel som kan medföra stor risk för mindre skada.
 Åtgärd krävs omedelbart.
- B** Fel som kan medföra mindre risk för mindre skada.
alternativt
 Fel som kan medföra stor risk för liten skada.
 Åtgärd bör vidtagas snarast.
- C** Fel som kan medföra liten risk för mindre skada.
alternativt
 Fel som kan medföra mindre risk för liten skada.
 Normalt bör åtgärd vidtagas vid periodiskt underhåll.

Tillståndskontrollens omfattning:

Kontrollen omfattar lekredskapen på följande sidor och består av en visuell kontroll av stötdämpande underlag och lekredskap för att fastställa redskapets tillstånd ur säkerhetssynpunkt vid tidpunkten för kontrollen.

Tillståndskontroll är utförd av

Christer Hoff
 Karlsborgs Camping AB
 Skatstigen 7
 546 33 Karlsborg
 Telefon: 070-994 64 55

OBSERVERA! Detta är en kontroll av lekredskapens kondition och tillstånd ur säkerhetssynpunkt och ger därför inga direktiv om hur eventuella fel eller brister ska åtgärdas.

Strandskolan Karlsborg

Lekplatsen består av följande lekredskap

Typ av lekredskap	Fabrikat ¹	Tillverkningsår ²
2-pl gungställning (1)	Hags	-
Armgång	Lek& Säkerhet	2005
Balansbommar (1)	-	-
2-pl gungställning (2)	Hags	-
2-pl gungställning (3)	Hags	-
Vippgunga Typ 1	Lek& Säkerhet	2005
Klätterredskap	Hags	-
Klätterredskap med rutsch	Hags	2002
Klättermägg (1)	Hags	-
Lingång	Hags	-
Klättermägg (2)	Egen tillverkning	2008
Bro	Egen tillverkning	-
Motorikbana (däck)	Egen tillverkning	2009
Balansbommar (2)		

1. Där det har varit möjligt utan vidare utredning.

2. Där vi har kunnat fastställa tillverkningsår eller gjort en bedömning.

Anm   **Fel/Brist**   **Skaderisk**   **Standard SS-EN**   **Kod**

- 1   Högt monterad
- 2   Produktskylt saknas

1176-7.5.2

C

2-pl gungställning (1)

2-pl gungställning (2&3)

- 1   Produktskylt saknas

Klättervägg (1)

- 1   Produktskylt saknas
- 2   Bristande underhåll, målning

1176-7.8.2.6

c

Call

Vippgunga Typ 1

Balansbommar (1)

Klätterredskap

Anm	Fel/Brist	Skaderisk	Standard SS-EN	Kod
-----	-----------	-----------	----------------	-----

1	Fundament över marknivå	Risk för fallskada	1176-1:4.2.14	B
---	-------------------------	--------------------	---------------	---

2	Produktskyilt saknas			
---	----------------------	--	--	--

1	Produktskyilt saknas			
---	----------------------	--	--	--

1	Högt monterad		1176-7:5.2	C
---	---------------	--	------------	---

2	Trasig skyddsplast runt kedjor		1176-7:8.2.7	C
---	--------------------------------	--	--------------	---

3	Produktskyilt saknas			
---	----------------------	--	--	--

4	Bristande underhåll, målning		1176-7:8.2.6	
---	------------------------------	--	--------------	--

Carl

Anm   **Fel/Brist**   **Skaderisk**   **Standard SS-EN**   **Kod**

- 1   Hört underlag i fallytan
- 2   Produktsky/lt saknas

Risk för fallskoda

1176-1:4.2.8.5

B

Balansbommar (2)

Armgång

Motorikbana (Däck)

- 1   Överliggare demonterad
- 2   Produktsky/lt saknas

- 1   Ingen anmärkning

Ca H

Anm Fel/Brist Skaderisk Standard SS-EN Kod

1 Bristande underhåll ytbehandling

1176-7:8.2.6

()Klätterredskap med rutsch

Armgång

Motorikbana (däck)